

Behörighet för anhöriga vid bankaffärer

Från den 1 juli 2017 gäller att anhöriga får företräda en person som har fyllt 18 år och därefter har blivit sjuk, fått en psykisk störning eller på grund av andra förhållanden inte längre kan ta hand om sina ekonomiska angelägenheter.

Den anhörige får utföra vanliga åtgärder som har anknytning till den dagliga livsföringen till exempel att betala hyra och andra räkningar, lämna inkomstdeklaration och ansöka om sociala tjänster såsom olika bidrag.

När kan den anhörige företräda den enskilde?

En anhörig får företräda den enskilde när denne på grund av sjukdom eller liknande förhållande saknar beslutsförmåga. Det måste vara uppenbart att beslutsförmåga saknas och om det råder tveksamhet får den anhörige inte företräda den enskilde. Att den enskilde endast behöver hjälp är inte tillräckligt.

Beslutsförmågan kan beskrivas som en förmåga att fatta självständiga beslut, det vill säga kunna förstå relevant information, överväga sina alternativ och fatta ett beslut baserat på dessa överväganden. Det är den anhörige som ska bedöma om den enskilde saknar beslutsförmåga.

En anhörig som uppsåtligen eller av vårdslöshet har orsakat den enskilde skada blir skadeståndsskyldig i förhållande till den enskilde. Om en anhörigs handling inte blir gällande på grund av att behörighet saknades blir den anhörige skadeståndsskyldig gentemot en tredje person, till exempel en bank, som lidit skada.

Vilka anhöriga ingår i kretsen som får företräda den enskilde?

Behörigheten att företräda en anhörig gäller i tur och ordning make eller sambo, barn, barnbarn, föräldrar, syskon och syskonbarn. Två eller flera anhöriga företräder den enskilde gemensamt. De kan lämna varandra fullmakt. Den som företräder den enskilde får inte vara under 18 år, inte vara beslutsförmögen och får inte heller ha god man eller förvaltare. Behörigheten för anhörig gäller om det inte finns någon god man eller förvaltare för den enskilde eller om den enskilde inte har upprättat någon framtidsfullmakt. För banken och för de anhöriga är det viktigt att banken har möjlighet att kontrollera behörigheten.

Hur kan en anhörig styrka sin behörighet?

För att styrka sin behörighet kan exempelvis ett personbevis eller ett familjebevis från Skatteverket uppvisas för banken.

Vad får en anhörig utföra för den enskilde?

Lagen tar sikte på att endast ekonomiska angelägenheter som tillhör vardagen får utföras av en anhörig. Det är den enskildes livssituation och behov som styr. Vad som konkret har betydelse för den enskildes dagliga livsföring är olika från person till person. Det är den enskildes behov i nuläget som sätter gränsen för anhörigbehörigheten och behoven kan ändra sig. I banken kan det till exempel innebära att betala räkningar för den en-



skilde eller teckna avtal om autogiro om det avser räkningar för den dagliga livsföringen, till exempel för att betala hyra, el, försäkringar och liknande. Vidare kan den anhörige göra överföringar mellan den enskildes konton i samma bank eller mellan den enskildes konton i olika banker för att kunna sköta betalningar som hänför sig till den dagliga livsföringen.

Vad får den anhörige inte utföra för den enskilde?

Anhörigas behörighet omfattar inte åtgärder som faller utanför vad som får anses utgöra den dagliga livsföringen. Till exempel är det inte möjligt för en anhörig att köpa en bil eller en fastighet. Den anhörige får inte heller köpa eller sälja aktier, fondandelar eller andra värdepapper, uppta lån eller pantsätta egendom. För dylika åtgärder krävs att en god man eller förvaltare har förordnats. Den anhörige får inte heller föra process i domstol eller lämna gåvor.

Dokumentation av den anhöriges åtgärder

Den anhörige är skyldig att dokumentera sitt uppdrag men behöver inte föra räkenskaper. Det är tillräckligt att spara underlag, till exempel kvitton, för de transaktioner som har utförts. Om förvaltningen är mera omfattande är det lämpligt med löpande noteringar över vilka åtgärder som vidtagits. Den anhörige ska förse den enskilde med underlagen om den enskildes tillstånd förbättras.



Svenska Bankföreningen
Swedish Bankers' Association

www.swedishbankers.se

Telefon: 08 – 453 44 00